

Donostian, Gipuzkoako Diputazioan, 1970-eko martxoaren 31-n, goizeko hamaikaterdietan.

Bildu dira: M. Lekuona buru, J. Haritschelhar buru-ordezko, Diharce, Aita Intza-koa, Irigaray, Irigoyen, Labayen, Lafitte, Mitxelena, Villasante eta Zabala jaun euskaltzainak; Altuna, Alzola (Anai Berriotxo), Andiazabal, Arenaza, Basterretxea, Beobide, Berrondo, Eizmendi (Basarri), Esnal, Estornés (José), Etxaniz, Garmendia (Jon), Garmendia (Salbador), Gereño. Goikoetxea (Ignazio), Lizundia, Martin (Felix) Oñatibia, Ruiz Urrestarazu, Saizarbitoria, Zugasti, Zatarain, Zubikaray jaun euskaltzain laguntzaileak, San Martin idazkari dala. Ohi dan otoitzarekin hasi da biltzarra.

Batzar Orokarra baino lehenago, Urgazleak ez besteko euskaltzain jaunak egin dute bilkura berezia, beharrezko zenbait arazo, beren artean aztertzeke. Azkue zanaren liburuari dagozkien arazoak aztertzeke, izan da, batez ere, eta Euskaltzaindiko zenbait kargu berritzeke epea beterik, berritze hori egin gabarik daukatenen kargu-berritzea eratzeko. Azkeneko arazo hau azterturik, erabagi da, Arauak agintzen duten bezela, kargu-berritzeak Uztaileko batzarrean egitea, bitartean bakoitza bere karguan jarraituaz. Azkue zanaren liburueri buruz, berriz, eta batez ere *Hiztegiari* buruz Mitxelena jaunak txosten luze bat irakurri du, *Hiztegiaren* okerbidezko argitalzale berriari behar dan bidez gogor-egin beharra azalduaz, behar bada hauzietara joaz.

Hamabietan euskaltzain guztion arteko batzar orokarra egin da.

Agiria ontzat hartzeke orduan, Zugasti jaunak dio, Diharce "Iratzeder" jaunak *H* letrari buruz esandakoak, otsaileko biltzarrean, ez daudela zuzen, harek, bokalen arteko *H*-etatik aparteko hitzetan hamairu bakarrik eskatzen zituela eta gainera azken partea zerbait aldatua dagoela.

Idazkariak dio, Diharce jaunak esana agirira ohi dan laburpenez jaso zuela, bana ez ezer aldatuaz, laburpena Diharce beraren esku-izkributik egin zuela. Eta, ondorean, esku-izkribu hau bi aldiz irakurten du, honela arkitzen dela: "Bateratzerat ekarriak ditezken bokalen artean *H* ematea ongi iduritzen zaio Euskaltzaindiari. Hek dira: *lik* bokal berdinak dauzkaten hitzak. *2ik* 15 hitz hauek: Hori da Euskaltzaindiak ematen duen lege "normativo" bakarra. Bertze guzietan, baktokxak egin dezala bere eskualkiaren edo iritziaren arabera: *H* eman edo ez eman, behi, nahi, zahi, ohi". Hau da Diharce jaunak hitzez hitz egin zuen eskaria.

Espasa-Calpe, S. A.-ren gutun bat, aditzera emanez, 1969-ko azken sei-ilabetetako kontu-zuritzea, Azkue-ren *Euskalderiaren Yakintza*-gatik autore deretxoak ordainduaz, 2.315,— peseta, redituena %-tik 20-koa gutxituaz, 1852,— peseta guttiz bialduaz. Eskerrak ematea erabagi da.

K. E.-ren gutun bat, Euskaltzaindiaren etxea berritzeke egin zan eskeari buruz. Eskea gogo onez hartzen duela eta oso pozik emango duela bere laguntza; baina gauza bat jakin nahi duela: "La Gran Enciclopedia Vasca"-koak hain dotore argitaratu dituzten *Morfologia Vasca*, *Dicc. Trilingue* eta abar, uste zuela Euskaltzaindiaren eskubidezkoak zirela, behinipehin *Morfologia*; eta hala izanik, itxuraz iduri duela Euskaltzaindiak ez lukeala diru premiarik izan behar, bere eskubideak

ondo zaindu baditu. Kanpotik ikusirik behintzat hori agiri dala, eta abar.

Ebangeliozko Elizaren gutun bat, gure etxea berritzatzeko egin genuen eskariari erantzunez, Bizkaiko Diru-etxearen bitartez 5.000 peseta biltzen dituela esanez. Eskerrak ematea erabagi da.

X. Market, X. Unzurrunzaga, L. M. Zulaika eta J. A. Arze-ren ize-nean gutun labor bat, Euskaltzaindiaren liburutegia euskerazko liburuaz osatzeko, J. San Martin euskaltzainak egin zuen deiari jaramon eginez, argitara berri duten *Isturitzetik Tolosan barru* liburuaren ale bat igorriaz. Eskerrak ematea erabagi da.

Hileroko batzarren eguna hautatzeari buruz egin da. Oraingo ezta egin egun-aldaketarik. Hiru hilabetez behin Bilboko etxean batzartzea, urteko bilera erdiak (6) Donostian bertan eta gainerakoak banandurik.

Hiztegi gaia ikutu da, eta hontaz irakurri da Kerexeta laguntzailearen gutun bat, bere ustez "Euskaltzaindiak ez daukala egitekorik eta ezer irabaztekorik auzi horretan. Beraz auzi hori Retana jaunagaz guztiz, onean eroatea ta ebaztea dala bidezkoena". Moralezko arrazoaia, Euskaltzaindiak, here alde duela pentsatzen da, eta legezkoan azken hitza juezak duela. Oinharritzko lotura batzuen xehetasunak eman dira, eta Euskaltzaindiak bere burua defenditu beharra duela erabagi da. Mitxelenak bere txosten luze bat irakurri du egoera haueri begira.

Gauza hau bultzatzea pentsatu da, onean azken-ahalegina egin ondorean, hauzietara joteko. Eta berriro Euskaltzaindikoei dei-egitea erabagi da hauziak konpontzen ez diran artean behinipehin, "La Gran Enciclopedia Vasca"-n inork ez dezan kolaboratu; eta bertan lankide egi-ten duenari boto-zensura jarriko zaiola.

Symposium eta Hizkuntza-idazkaritzari buruz Santamaria-ren txartel bat irakurri da, eta Frederic Roda-ren gutuna, izan dituzten zenbait eragozpeni buruz. Lizundiak, gai hontaz Iruñara egin duen osteraren kontuak eman ditu eta gainerako hizkuntza elkargoekin ditugun konpromisoak azaldu ditu. Eta, *Symposium* antolaketa nolabait aurrera eramane beharra dagoenez, hortarako batzorde berritza erabagi da. Izen datzen dira: Aita Intza buru, Cortes Izai, Satrustegi eta Lizundia.

Haurren antzerki-sariketari buruz, mahaiburuko bat aldatu beharra izan da, izendatu zanetako batek sariketan parte hartu duelako. Mahaiburuko biren erabagiak idazkiz hartu dira eta beste biren erantzunaren zai gelditzen da. Arkotxa-ren ordez, mahaiburuko, Berrondo jauna izendatu ondorean.

Euskaltzaindiaren nortasunari buruz, Euskaltzaindiko lege-gizonekin har-emanean, argi-bide gehiago bilatzea pentsatu da.

Lizundiak dio, Zumajan egin diran bertsolari-txapelketa Euskaltzaindiaren babesean bezala anuntziatu direla, eta Euskaltzaindian hortarako batzorde bat izendatua dagoenez eta txapelketa hoiak koordinatu beharra dagoenez, batzarrean kontua eman gabe eta behar diran antolakizunak egin gabe holako babesik inori ez ematea, baizik berekin kolaboratu barrutietako mugak ondo finkatuaz.

X. Gereñok Bizkaiko bertsolari jaia, abuztuan, Bilboko jaien barruan sartzea eskatu du.

Euskaltzain buruak dio, bi urterik behingo kargu aldatzea, araudiak dionez, uztailleko batzarrean egitekoa dala.

Ohi dan otoitzarekin bukatu da biltzarra.

Euskaltzainburua
MANUEL LEKUONA

Idazkariordea
JOSE LUIS LIZUNDIA

1970-IV-24

Donostian, Gipuzkoako Diputazioan, 1970-eko Apirilaren 24-an, goizeko hamaikaterdietan.

Bildu dira: M. Lekuona buru, Haritschelhar buru ordeko, Arrue, Aita Intza-koa, Irigaray, Irigoyen, Labayen, Lojendio eta Villasaten jaun euskaltzainak; Berrojalbiz, Berrondo, Etxaniz, Fernandez Setien, Garmendia (Jon), Garmendia (Salbador), Goikoetxea (Ignazio), Kere-xeta, Oñatibia, Ruiz Urrestarazu, Valverde, Zatarain eta Zubikarai, Lizundia idazkari-ordezkoak idazkari egiten duelarik.

Ohi dan otoitzarekin hasi da biltzarra.

Batzar Orokarra baino lehenago, jaun euskaltzainak bilkura berezi bat egin dute. Bertan, Euskaltzainburuak Martin Retanaren karta bat irakurri du, bere ordain edo konponketa proposamendu batzuk eginaz. Mitxelenaren beste karta bat ere irakurri da Akesolori buruz, gero berriz aipatuko dana. Arrue, Lojendio eta Haritschelhar jaunak Euskaltzaindiaren nortasun eta araudi berrieztatzear mintzatzen dira eta lege-gizonen eskuetan gelditzen da arlo hori, bereziki Arrueren kargu. Gero Euskaltzaindiko kargu aldatzeari buruz Arrue jaunak hlo bigarren araudiaren utsunez, lehenengoak balio duela, eta beraz Uztailan egin beharko dirala, eta Irigarai jaunaren lehengoak jarraitzea komeni dala, baina Haritschelhar jaunak erantzuten dio horrek ez duela esan nahi botoa emateko ohiturarik ez danik hartu behar.

Gipuzkoako Aurrezki Kutxak, Euskaltzaindiaren liburutegirako "Gipuzcoa" liburua bidali du. Eskerrak ematea erabaki da.

Gaur bertan, Bilboko Unibersidadean jarri berri dan "Institución de Ciencias de la Educación"-ean batzar bat izango da bilinguismoari buruz eta Euskaltzaindiari deitu diote. Irigoyen jauna Euskaltzaindiaren ize-nean joatea erabaki da.

Bileren tokien arazoari ikutuaz, urrengo batzarra Bilbon oraindik egiterik ez dagoala esaten du Lizundia jaunak, berrieztatze lanak amaitzeke daudelako. Jaun berak esaten du Satrustegi jaunak esan diola Luzaideko herria Manezaundiri omenadi bat egitekoan dala eta egoki izango litzakela aukera horrekin baliatuaz bertan egitea uda edo udazkeneko batzarren bat. Ontzat hartu da. Haritschelhar jaunak era berean Salaberriren omenez Ziberoako hiriburuan. Maulen beste batzar bat egiteko iritzia agertzen du, urrian seguru asko. Hau ere ontzat hartzen da.

Ultzamako Symposiumi buruz Lizundia mintzatu da Nafarroara egin duen osteraren berri emanaz. Bertan Ultzamako idazkari dan Iribarren jaunarekin hareman bat izan du eta gero Satrustegi, Cortes Izal eta Aita Intza-koarekin mintzatu da. Horien iritzia entzun ondoren "Institución Príncipe de Viana"-ko zuzendariari irailaren 4, 5 eta 6an egitea erabaki dala aitzen emango zaio, erakunde horrek onar dezan. Era be-